

Le eno je potrebno

SPET KLIČE NAS VENCANI MAJ

Šmarnice v najlepšem mesecu maju so ena izmed ljudskih pobožnosti, pri kateri molimo ali pojemo Marijine litanije, druge molitve in pesmi, pa tudi beremo določeno ali izbrano branje.

Majniška marijanska pobožnost je nastala v povezavi s češčenjem lesa križa v maju (križev teden). To so trije dnevi pred praznikom Gospodovega vnebohoda.

Med Slovenci se je majniška pobožnost začela l. 1851 v ljubljanskem semenišču. Pobudo je dal bogoslovec Jernej Lenček. Pobožnost se je hitro priljubila in l. 1855 s knjigo Janeza Volčiča, ki je nosila naslov »Šmarnice«, tudi dobila izvirno ime po cvetlici, ki takrat cveti in zelo lepo diši.

Slovenska cerkvena glasba je za šmarnice prispevala tudi posebne šmarnične pesmi in besedila, ki so v več kot stoletnem obdobju klicala in vabila k Mariji.

Letos bomo v naši župniji obhajali šmarnično pobožnost vsak dan ob 19. uri. Med tednom bomo šmarnice brali po sv. maši, nato pa molili litanije Matere Božje.

Ker nam je Jezus na križu izročil Marijo za našo Mater, vas vse prisrčno vabim v mesecu maju k tej pobožnosti, saj imam sam lepo izkušnjo, ko sem že kot otrok pri desetih letih ob Mariji v mesecu maju začutil Božjo ljubezen in klic, da bi postal duhovnik. Marija, ki jo častim in se ji priporočam, pa me zvesto vodi skozi življenje vse do danes.

Po Mariji k Jezusu!

Župnik Janez

Spoštovani! Prišel je čas, da se srečamo!

Kdo?

Stanovalci v katoliških domovih iz ljubljanske in koprške škofije.

Prišli bomo iz:

Doma Marije in Marte Logatec,
Doma sv. Martina Bohinj,
Doma sv. Terezije Videm-Dobrepolje,
Doma Janeza Krstnika Trnovo,
Doma sv. Katarine Mengeš
in Talita kum zavoda Postojna.

Kdaj?

16. maja 2012 ob 10. uri.

Kje?

Pri Mariji v Leščevju na Dobrovi. Ob 10. uri bo sv. maša in potem družabno srečanje. Somaševanje vodi g. Tone Kompare.

Zakaj?

Da se med seboj spoznamo in skupaj zapojemo Mariji v zahvalo in priprošnjo.

VEČ NAS BO, LEPŠE BO ZADONELA NAŠA PESEM!

ŽUPNIJSKA CERKEV NA DOBROVI

Je posvečena Mariji Vnebovzeti, imenujejo jo tudi »Marija v Leščevju«. Že Valvasor je pisal o božji poti na Dobrovi takole:

»Ta cerkev je ena najstarejših cerkva v deželi Kranjski in zaradi obilnih čudežev tako zelo slovi, da ljudje poleti dan za dnem tja romajo.«

Začetki segajo v leto 970, ko naj bi bila tu postavljena kapelica. Zaradi povečevanja števila božjepotnikov je bila stara gotska cerkev iz leta 1231 premajhna. Pod vodstvom gradbenega mojstra Gregorja Mačka so začeli leta 1731 graditi novo. Zgrajena je bila v treh letih s pomočjo darov romarjev.

Prvotno je bila cerkev le blagoslovljena, leta 1747 pa jo je ljubljanski škof Attems tudi posvetil. Leta 1799 je bil postavljen v oltar današnji

Marijin kip z Jezusom v naročju, mogočni kipi štirih cerkvenih učiteljev pa so ostali od prvotnega oltarja.

Cerkev se ponaša tudi s slikarskimi dragocenostmi, kot je Layerjev križev pot, slike Matija Bradaška na stropu prezbiterija in Šubica v kupoli. V svetišču so še štirje stranski oltarji, ki so posvečeni Srcu Jezusovemu, sv. Jožefu ter štirim devicam – mučenkam: sv. Agati, Luciji, Poloni in Barbari. Do leta 1890 je bil en stranski oltar posvečen Mariji Magdaleni, potem pa so tam uredili lurško kapelo. Posebnost so tudi leseni lestenci pred stranskimi oltarji, ki so bili izdelani po Plečnikovih načrtih.

Zraven cerkve je Marijin studenček, ki je bil zgrajen z namenom, da se romarji odžejajo in osvežijo. Prvotno je bil sicer postavljen tik za cerkvijo, vendar so ga kasneje prestavili in tam zgradili tudi kapelico z Marijinim kipom. Nad studenčkom, ki je blagoslovljen, je napis »Marija, vir milosti«.

Legenda o nastanku božje poti

Rupnikov pastirček je pasel ovce in govedo v bližini Dobrove. Ko je proti večeru hotel živino peljati domov, le-te ni bilo nikjer. Ves zaskrbljen jo je končno našel – na kolenih pred Marijino podobo, pri nekem leskovem grmu. Ves prevzet je Marijino podobo odnesel domov, kjer jo je mati skrbno zaklenila

v skrinjo. Toda prihodnji večer je bila skrivnostna slika spet v istem leskovem grmu in živina pred njo. Tudi tretji večer je bilo tako. Mati je o dogajanju seznanila duhovnika in ta je prišel skupaj z drugimi duhovniki k leskovemu grmu; v njem je bila podoba in pred njo je klečala živina. Kmalu se je vest o dogajanju razširila med ljudi, ki so začeli množično romati k Mariji v leščevje.

LITERARNI KOTIČEK

ZELENI JURIJ

Jurij zeleni se mavrico jaše,
srečno, veselo selo bo naše,
že za vodo, za travnike paše.

Roko dvigne, trava se vzdigne
obraz okrene, veje odene,
z okom pomigne cvetje se strne.

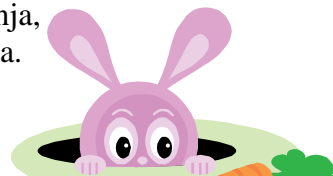
Jurij zeleni, ne hodi drugam,
vinca je polno naš hram,
drago bo tebi, milo bo nam.

Dobri ljudje, vi misel najbolja,
z vami ostati bila bi me volja,
a na Koroškem še pusta so polja.

Pusta so polja, slana in mraz,
treba hiteti, kliče me čas,
ali ob letu spet bom pri vas.

Konja povsod bode v daljavo izginja
cvetje, zelenje za njim se razgrinja,
da nas zelenega Jurija spominja.

Marija Dragman

ZAJČEK IN KONJIČEK

V lepi deželi Kranjski sta živel v skupnem bivališču zajček in konjiček. Spomladi, poleti in jeseni ter seveda pozimi. V tem času, ko je zunaj snežilo, veter pa pel svojo neusmiljeno pesem, po oknih pa mraz risal ledene rože, sta si živalici bili še bolj blizu iz več razlogov. Prvič, ker je bil hlev majhen, drugič, ker sta seno, ki je bilo naloženo v jasli, skupaj zobala in tretjič zaradi mraza. Ko je kmet naložil seno v jasli, ga je dal vedno tako, da je viselo čez jasli; zgoraj v jaslih je zobal konjiček, spodaj je zobal zajček. Tako sta v sožitju in v veselje kmetovi družini živel mnogo let.

Spomladi sta se pasla na pašniku, kjer sta jedla mlado in sočno travo, in se podila okoli po travniku skupaj z ostalimi domačimi živalmi. Po travniku so letali pisani metulji, se občasno usedli na dehtečo spomladansko cvetlico in s svojo navzočnostjo dajali popolnost temu letnemu času. Tej igri in veselju so se pridružili vaški otroci in pravljično vzdušje je bilo enkratno. Poleti sta živali iskali senco pod krošnjami velikih dreves z gostimi vejami in listi, da je bila senca prijetna, tu sta si hladili svoji telesi, ki sta bili poraščeni z dlako, zato je poleti v teh kožuščkih vroče. Na žuborečem potoku sta si gasili žejo, občasno se jima je pridružila srnica, ki se je prišla odžejat, ali gozdni zajček, ki je zastrigel z uhlji, ko je videl prijatelja prijateljevati. Jeseni sta spet veselo skakala po vseh pokošenih travnikih in njivah, ker so bili vsi poljski pridelki pospravljeni in so

bile njive na razpolago za dirjanje. Tako so se menjavali letni časi, vsak v svojem čaru in lepoti, in se sklepali v krog.

Tisto poletje je bila močna suša. Trava je bila nizka in njene steblike tenke, v potoku je bilo malo vode, komaj je tekla po kamenčkih, ki so molili iz nje kot kupole. Sena za zimo je bilo zelo malo. Prišla je zima. Sneg je s svojo belino ovenčal griče, drevesa pa prisilil v predklon. Zajček in konjiček sta v svojem hlevu zobala seno. Ko sta se ulegla v slamo, sta se stisnila drug k drugemu in se skupaj grela.

Kmet je dajal v jasli malo sena, obroki so bili skopi. Zajček ni mogel doseči sena, če ni skočil v jasli. V jasliah pa je motil konjička pri njegovem prehranjevanju. »Umakni se mi izpred nosa,« je rekel konjiček zajčku. »Če sem pod jaslimi, ne dosežem sena,« je pojasnil zajček. »Glej, kar je v jasliah, je moje;« se je za svoj položaj postavil konjiček. Tvoje je, kar visi iz jasliah.« »Ne bo držalo, kmet vedno nakrmi oba,« je modroval zajček. Med tem ko sta se prepirala, sta oba zobala seno, kolikor sta lahko hitro, da bi si napolnila vamp in potešila lahkoto. Jasli so bile kmalu prazne, vampa pa ne popolnoma polna. Padla je noč. Konjiček se je ulegel na slamo, ki jo je imel na tleh za steljo. Zajček je skakal okoli, malo zaradi lakote, malo, ker se mu je konjiček zameril ter je to želel svojemu prijatelju pokazati. »Pridi, stisni se k meni,« je povabil zajčka konjiček. »Ne, ne bom. Tak prijatelj si, da me nisi pustil jesti sena,« se je jezil. »Daj, ne zganjaj cirkusa in ne dramatiziraj, tak si kot razvajen otrok,« je skozi zobe rezgetal konjiček. »Ti si pa kot hudobna mačeha,« je zacvilil zajček. Skočil je pod jasli, se stisnil v kot in tako sta preživela noč. Zdanilo se je. Konjiček je vstal, se pretegnil, z gobčkom povohal prazne jasli in uprl pogled v hlevska vrata v upanju, da jih bo kmet kmalu odprl in prinesel krmo. Užaljeni zajček se ni želel prikazati, zato je ostal v svojem skrivališču. Kmalu za tem so zaškripala vrata, vstopil je kmet s senom na vilah. Vrgel ga je v jasli in se odmaknil, da je konjiček začel jesti. Zaskrbljeno je rekel: »Ja, sena je letos res malo, treba bo nekaj ukreniti. Zajčka je lakota pregnala na plan. Priskakljaj je iz kota, izpod jasliah, in se pridružil konjičku v zobanju. »Slišiš,« je zarezgetal konjiček, »rekel je, da bo nekaj naredil.« »Ne, rekel je, da bo treba nekaj ukrepati, to pomeni, da bo mogoče ukrepal,« je momljajal zajček s polnimi usti. »Zopet dramatiziraš,« je rezgetal konjiček. »Ti pa začenjaš,« se je branil zajček. Kmet ju je opazoval, kako sta hitro jedla, kot bi imela v gobčkih mlinčke, ter nadaljeval svoj monolog. »Živali čutijo, da je zunaj zima in krme malo, nagonsko, v boju za preživetje, hitreje jedo in imajo večji apetit.« »Slišiš,« je zacvilil zajček, »on se zaveda, da nam je jasno, v kašnem položaju sva.« Oba, konjiček in zajček, sta uprla pogled v kmeta. V hlev je stopila kmetova najmlajša hči. V roki je prinašala skorjice suhega kruha. Usedla se je

na jasli in ponudila konjičko in zajčku kruh. Suha skorjica je zahrustala med zobmi obeh. »Oči, ali bosta morala od hiše, ker ni sena?« je s svojim milim glasom vprašala deklica. Oče ni odgovoril, ampak je iz žepa potegnil mobilni telefon in poklical svojega prijatelja kmeta, ki ima velike njive in posuši veliko sena. »Pozdravljen, Franc, kako si? Ali bi imel kaj sena za prodat, nujno bi potreboval nekaj bal!« Odgovora iz druge strani ni bilo slišati, a se je brez težav sklevalo, da se stvari izboljšujejo. »Hvala, takoj mi pripelji!« je še dodal. Kmalu za tem je na dvorišču zabrenčal traktor, naložen s senom. »No, to pa bo zadoščalo do prve spomladanske trave. Potem pa »jovo na novo«.

Zagorka

POMLAD PRIHAJA

Pomlad prihaja
s kresovi maja,
goreli bodo kot nekoč,
spomini naju na tihem kraju
božajo za lahko noč.

Pomlad prihaja
v vetrove maja
in fant klobuk zažene v zrak,
dekle odzdravlja in si ponavlja,
spet vrneš se, ko pade mrak.

Ko luna vzhaja
v večerih maja
in potok tiho žubori,
se dan poslavlja, si fant ponavlja,
nocoj mi, draga, nagelj podari.

POZIMI POMLADI!!!

Pozimi, pomladi počivale ste,
grabljice moje, o, zdaj pa več ne,
kosa že poje, o hajd, na goro,
hajd na zeleno goro.

Kosec nabrušeno ostro koso,
rožice reže in trav'co mlado,
kosi, le kosi, oj kosec, ti mlad,
sredi zelenih livad.

Travnica pada in rož'ce vene,
z grabljami grabi jih mlado dekle,
rožice bele, o, zdaj so mrtve,
več ne krasijo gore.

Tone T.

SKODELICA KAVE

Moj spomin seže daleč nazaj v otroška leta. Živeli smo v veliki hiši na samoti, obdelovali njivice po vseh mogočih dolinah naokoli in gojili nekaj glav živine. Bilo nas je veliko, hrane pa malo.

Kadar je bilo več mleka pri hiši, je mama naredila nekaj štručk domačega masla in ga odnesla v Trst. Šla je z vlakom. Maslo je morala čez mejo prenesti naskrivaj.

V Trstu je poznala družine, kjer so ji za maslo dali nekaj kilogramov moke. Včasih pa se je pregrešila in prinesla nekaj tudi samo zase ...

V mali papirnati vrečki je bilo za pest ali dve sivozelenih zrnč. Otroci smo vedeli, da je to »kofetek« in da »to za otroke ni dobro«.

Da pa ne bi bili prikrajšani, nam je vedno prinesla vrečko trdih limonovih bonbonov. Bili smo veseli, njen obraz pa je čudežno zažarel.

Tista sivozelena zrnca je potem stresla v rjavo škatlo, jo skrbno zaprla in jo spravila v sivo omaro v kotu kuhinje. Čuvala jo je kot svetinjo.

Kadar se je vsa utrujena sesedla na stol in rekla: »Danes sem pa tako nekam zanič,« smo otroci vedeli, kaj bo sledilo. Vstala je, odprla sivo omaro, z gornje policičke vzela škatlo, jo počasi odprla in vsula nekaj zrnč kave v črno ponev. Nato je vzela leseno kuhalnico in na vročem štedilniku začela pražiti in mešati. Kmalu je po kuhinji prijetno zadišalo.

Mešala in pražila je toliko časa, dokler zrnca niso postala rjava. Nato jih je vsula v ročni kavni mlinček in zmlela.

Ko je v lonček z vrelo vodo vsula žličko kave, je spet opojno zadišalo.

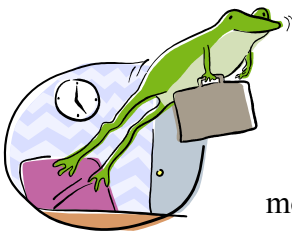
Mama je nato to »črno brozgo« vlila v skodelico, sedla na stol, se zazrla skozi okno ter počasi in pobožno srkala to čudežno pijačo.

Današnja kava je dobra, a v njej ni toliko čara kot v tisti, ki jo nosim v spominu na mamo in njeno skodelico kave.

Ana Rupnik

Pesem o žabi

Žabica je žejna bila, kvak kvak kvak,
pa se vode je napila, kvak kvak kvak,
sredi žabjih mlak.

Pa trebušček ji je počil, kvak kvak kvak,
mož je po zdravnika skočil, kvak kvak kvak,
sredi žabjih mlak.

Ko sta žabici prispeli, kvak kvak kvak,
žabica ni več živela, kvak kvak kvak,
sredi žabjih mlak.

To je žalostna nezgoda, kvak kvak kvak,
drobne žabice je škoda, kvak kvak kvak.

I. Žnidaršič

Pesem o polžku

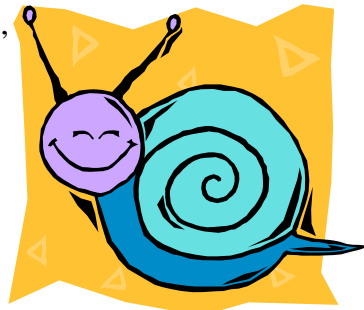
Le kam se polžku muđi,
le kam, le kam tako hiti?

Pa srečal ga je petelin,
ki nesel je pšenico v mlin.

Kam greš, grdoba slinasta,
kam greš, grdoba slinasta?

Se ženit grem, se mi muđi,
tja k mlinarjevi hčerki.
Saj je še meni ne dajo,
ki imam rdečo kapico,
ki imam rdečo kapico
in v repu sabljico.

I. Žnidaršič

VABILO

Da ne bi toliko pihali
in bi lažje dihali,
se skupaj bomo zbrali
in na pot jo ubrali.

Bomo čevlje »nucali«,
morda še kost oglodali
pa če bomo dobre volje,
nam s pesmicam bo šlo še bolje.

28. 4. 2012 bi se ob sedmih pred Krpanom zbrali
ter se na Vrhniko odpeljali.
Od tam pa na Planino peš,
kakor da gre čist' zares.

Potrebna oprema: pohodne palice,
visoke petke,
pristrčnica.

Tako se je glasilo povabilo na prvi pohod zaposlenih. Odpravile smo se na Planino z razglednim stolpom z vrhniške strani – od »štirne«, kot pravijo Vrhničani. Dobro uro in smo bile na vrhu. No ja, malo pa sem sopihala. Pred kočjo smo se usedle na klopco in prijetno kramljale. Vrnile smo se po poti v Stari maln mimo Lintverna, kjer ob veliki količini dežja »bruha voda na plano«. Izvir Lintvern je kot naravno čudo znan že več kot 300 let. Opisal ga je tudi Janez Vajkart Valvasor (1689). Vodo naj bi iz gore bruhal jamski zmaj in občasno naj bi z vodo izbruhal tudi jamske mladiče. Te je Valvasorju pokazal neki Vrhničan, ki je verjetno našel človeške ribice v enem izmed izvirov Ljubljance. V Lintvernu jih doslej ni našel še nihče. Ob mladem zelenju dreves, petju ptic in čričkov je naš pohod hitro minil. Vedrih obrazov smo se poslovile in si obljubile, da bomo čez en mesec izlet spet ponovile.

Pridružite se nam!

Kdo smo bili, se na sliki vidi,
razen naše fotografinje Mateje.

SVETNIKI - BOŽJI PRIJATELJI

Kako je sv. Izidor ovčice pasel

Sonce je neusmiljeno žgalo, in če bi bili v tistih davnih časih že poznali termometer, bi bil v ponedeljek leta 1080 nameril 35 stopinj neznosne poletne vročine. Bilo je v Španiji blizu mesta Madrida.

Tiste njive pa ni več in tisti pašniki so že davno pozidani. Toda ves svet ve za nekega pastirja in kmeta Izidorja.

Tudi tisti ponedeljek je pastirček že zgodaj odgnal na pašo. Hlapec Jozé ga je samo grdo pogledal. Ni prenesel, da Izidor tako rad moli, da zna igrati na piščalko in da se zna pogovarjati s pticami

Gospodar plemenitaš de Verga je bil strog človek, vendar je imel pastirja rad. Čez nekaj let mu je zaupal kmečko delo na svojem ogromnem posestvu. Izidor je s konji oral tako lepe brazde, da so vsi strmeli. A kaj to! Največkrat je držal plug le z eno roko, z drugo pa se je trkal na prsi in molil: »Nebeški Oče, usmili se svojega Izidorja. Ni hodil v šolo. Oče nebeški tvoj Izidor najraje moli in poje in žvižga in te ima neznansko rad. Bolj kot živinco, bolj kot male jagenjčke, bolj kot vse ptice pevke in bolj kot veter.«

Govorice o vedno veselem in pobožnem Izidorju so se razširile daleč naokrog. Vedeli so povedati, kako je hlapca odvadil preklinjati. Ta je klel, kot bi bil brat samega vraga. Imel pa je tudi sovražnika, ki ga je zatožil gospodarju, da Izidor vsak dan najprej pohiti v cerkev, šele nato na polje. Pa kako se je gospodar de Vega raztogotil in šel oprezovat. Kaj? Ko pa vendar že orje! Toda, ali vidi prav? Ne, to ne bo Izidor. Gospod de Vega si pomane oči. Angel je in dva bela voliča, tako pripoveduje zgodba, z lahkoto vlečeta plug. Izidor pa je v cerkvi. Pred tabernakljem kleči in moli. Tudi gospodar je od tistega dne raje molil kot prej. Namenil mu je nekaj svoje zemlje. Zdaj je lahko gostil reveže, berače in popotnike. Glas o njegovi radodarnosti in pobožnosti se je razširil čez vse meje španske dežele, kot bi ga raznesel veter. Kot da bi ga po širnem svetu raztrosili angeli. Ko pa je umrl stari Izidor, je njegov grob takoj postal romarski kraj. Odkar je bil Izidor pri Bogu, so kmetje verjeli, da jim bo izprosil dobro letino. Dobrih petsto let je z božjo pomočjo delil dobrote poljedelcem, tudi našim prednikom, potem ga je papež leta 1622 proglasil za svetnika.

Kak pastir, ki zna biti vsaj tako vesel kot Kekec, še danes rad zapoje:

Izidor ovčice pasel, lepo žvižgal, lepo pel ...

Iz knjige Svetniki božji prijatelji

AKTIVNOSTI V MAJU

MEDGENERACIJSKE SKUPINE

- ❖ BETANIJA: sreda ob 15. uri v jedilnici Doma Marte
- ❖ EMAVS: sreda ob 15. uri v delovni terapiji Doma Marte
- ❖ MARIJA: torek ob 15. uri v jedilnici Doma Marije
- ❖ MARTA: torek ob 15. uri v II. nadstropju Doma Marije

PONEDELJEK, SREDA, PETEK ob 7. uri: telovadba v Domu Marije;
TOREK ob 16. uri: druženje s skupino Nazaret;
TOREK, 8. 5. 2012, ob 10. uri: presajanje rož z vrtcem;
SREDA, 9. 5. 2012, ob 9. uri: bralna urica s knjižničarko;
TOREK, 15. 5. 2012, 9.30 uri: ustvarjalna delavnica;
SREDA, 16. 5. 2012, ob 8. uri: romanje stanovalcev na Dobrovo;
ČETRTEK, 17. 5. 2012, ob 10. uri: VNEBOHOD - sv. maša v cerkvi;
TOREK, 22. 5. 2012, ob 16. uri: folklorna skupina z gosti;
SREDA, 23. 5. 2012, ob 10. uri: obisk otrok iz vrtca;
PONEDELJEK, 28. 5. 2012, ob 10. uri: binkoš. pon. sv. maša v cerkvi;
TOREK, 29. 5. 2012, ob 10. uri: igre z žogo (ob lepem vremenu);
SREDA, 30. 5. 2012, ob 9. uri: bralna urica s knjižničarko;
ČETRTEK, 31. 5. 2012, ob 14. uri: praznovanje roj. d. stanovalcev;
PETEK ob 10.30: sv. maša v kapeli Doma;
NEDELJA ob 10. uri: sv. maša v župnijski cerkvi.

BALINANJE

*Meni pa je dobro,
da sem blizu Tebe, moj Bog.
Ps 73,28*

ANTONIJA ROVAN

Blagor vam, ker ste se že tukaj veselili srečne večnosti.

SMEJALNICA

Babica gre z vnučkom v mesto. Ko gresta čez cesto, eden od voznikov ustavi. Pa pravi babica: Ta pa je kavalir. Vnuk jo popravi: To ni kavalir – to je mercedes.

Dva krmarja se srečata pa pravi prvi: Ali veš, zakaj imajo barke večinoma ženska imena? Zato, ker je vedno težko krmariti.

Sosed vpraša ženo: Kje imaš pa moža, nič ga ne vidim? Je bolan? – Ne. Ne more se ločiti od svojega štirinožnega prijatelja. – A tako. Nisem vedel da imate psa. – Saj ga nimamo. Ima pa kavč tudi 4 noge.

No, Luka – reče učiteljica – povej, kdaj je umrl Ivan Cankar? – To pa vem. Tri dni pred pogrebom.

Zapisala Frančiška Jakša

Izdaja Dom Marije in Marte Logatec. Ureja Leonida Župančič.